

Vladimir Strugar

PREPOZNATLJIVA I BOGATA NAKLADNIČKA DJELATNOST ZAVODA (2006. – 2015.)

Odmah nakon početka rada Zavoda u rujnu 2006., a nešto više od godine dana nakon što je 9. svibnja 2005. potpisan Ugovor o osnivanju Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru između Akademije i Grada Bjelovara te Bjelovarsko-bilogorske županije, kao osnivača, Zavod je započeo s nakladničkom djelatnosti. Prvo je 2007. tiskan prvi broj časopisa *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*. U razdoblju 2007. – 2015. godine, koje ćemo analizirati, objavljeno je osam brojeva. Časopis *Radovi* izlazi redovito jednom godišnje zahvaljujući, prije svega, činjenici da se u njemu objavljuju izlaganja sa skupova koje organizira Zavod svake godine. Zavod je, isto tako, 2011. godine utemeljio ediciju *Posebna izdanja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru* i u njoj je do 2015. objavljeno pet knjiga. Osim toga, Zavod je objavio šest knjiga sažetaka sa skupova, dva kataloga izložbi i četiri pregleda rezultata rada pod nazivom *Dani otvorenih vrata HAZU (2006. – 2014.)*.

Časopis *Radovi*: kontinuitet i znanstvenost

U časopisu su objavljena izlaganja i priopćenja sa skupova (četiri znanstvena, dva znanstveno-stručna, jedan znanstveni kolokvij i jedno znanstveno savjetovanje), ali i drugi članci kao što su prikazi knjiga i događaja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji.

Časopis prema podacima ima sva bitna obilježja koja mora imati s obzirom na svrhu i znanstvenu tradiciju ustanove kojoj pripada. Želimo analizirati podatak o broju autora s obzirom na mjesta iz kojih dolaze. Od 144 autora njih je 75 ili 52,8% iz Bjelovarsko-bilogorske županije, što znači da je okupio znatan znanstveno-stručni potencijal ove sredine, što je važno za daljnji napredak časopisa. Nadalje, 56 autora ili 38,8% angažirano je iz Zagreba, ali i drugih gradova, primjerice Rijeke, Koprivnice, Kutine, Osijeka, Splita, Šibenika te inozemstva (Brno, Češka Republika) itd.

Nije nevažno spomenuti da prijevodi sažetaka na engleski jezik omogućuju da časopis komunicira sa znanstvenicima širom svijeta. Važna je i činjenica da se časopis od 1. broja 2007. navodi na mrežnom portalu RH HRČAK <http://www.hrcak.hr>, zahvaljujući čemu je postao dostupan širem krugu korisnika.

Tablica 1. Zbirni podaci o pojedinim obilježjima časopisa *Radovi* (2007. – 2014.)

Redni broj	Obilježje	Ukupno
1.	Broj stranica	2.144
2.	Broj objavljenih članaka	117
3.	Ključne riječi	477
4.	Sažetci na hrvatskome jeziku	96
5.	Sažetci na engleskome jeziku	96
6.	Ilustracije	548
7.	Fusnote: opće bilješke, informacije	344
8.	Bibliografske jedinice (arhivski izvori i literatura)	3.501
9.	Strana literatura	796
10.	Broj autora	144

Tablica 2. Podaci o kategoriziranim člancima (N = 96)

Redni broj	Znanstvena kategorija	Broj	Postotak
1.	Izvorni znanstveni članci	44	45,8
2.	Pregledni članci	35	36,5
3.	Prethodno priopćenje	5	5,2
4.	Stručni članci	10	10,4
5.	Izlaganje na znanstvenom skupu	2	2,1

Od ukupno objavljenih članaka (117) njih 96 ili 82% recenzirano je u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti te je znanstveno kategorizirano. Najveći je postotak (45,8%) izvornih znanstvenih članaka, zatim je 36,5% preglednih, 10,4% stručnih itd. Na temelju tih podataka možemo zaključiti da je časopis *Radovi* znanstveni časopis.

Posebna izdanja: pogledi na povijesne događaje i ljude u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji

Pet je knjiga tiskano na 1.290 stranica, a ilustrirane su s 82 tablice i 535 slika. Autori su se koristili s ukupno 92 izvora (arhivska građa), od čega su 34 na hrvat-

skom jeziku, a 23 na stranom (na njemačkom 14, na mađarskom i latinskom po 4, na engleskom jeziku 1 izvor), i 1.096 bibliografskih jedinica navedenih u literaturi, od čega 126 na stranom jeziku (na njemačkom 71, na latinskom 25, na engleskom 20, na mađarskom 7, na slovenskom 3). Osim toga, autori su se koristili s 52 lista i novina te 12 elektroničkih adresa radova (internet).

U svim je knjigama kazalo imena s ukupno 1.745 imena, a u dvije je knjige i kazalo s 291 pojmom. U četiri su knjige sažeci prevedeni na engleski jezik. Korištena je građa arhivā u Beogradu, Parizu, Bjelovaru, Zagrebu, Beču, Washingtonu, Budimpešti i Grazu. Osim toga, objašnjeno je 178 kratica, pet novčanih jedinica, a kronologija u *Povijesti Bjelovara* obuhvaća 183 događaja.

U svim je knjigama 1.905 fusnota, od čega su 162 bilješke ili opće informacije, objašnjenja za bolje razumijevanje teksta ili upućivanje na proučavanje druge literature i ukupno 1.743 referiranja na izvore i literaturu koji su navedeni u knjizi.

Sažeci sa skupova:

- *250. obljetnica Bjelovara: izgradnja i razvoj 1756. – 2006.*, 2006., 27 stranica
- *Bjelovarsko-bilogorska županija: prošlost i sadašnjost*, 2007., 33 stranice
- *Bjelovarsko-bilogorska županija: razvoj temeljen na znanju*, 2009., 47 stranica
- *Garić-grad i okolica: od srednjovjekovlja do suvremenosti*, 2010., 23 stranice
- *Povijest Bjelovara – nove spoznaje*, 2011., 8 stranica
- *Kako poboljšati zdravlje i kvalitetu života u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji?*, 2014., 31 stranica

Katalozi izložaba:

- *Izdanja HAZU u fondovima i zbirkama narodnih knjižnica Bjelovarsko-*
- *-bilogorske županije: 150 godina Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (1861. – 2011.)*, 2011., 32 stranice
- *Veliki župani bjelovarski (1872. – 1924. / 1941. – 1945.): 150 godina Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Dan Bjelovarsko-bilogorske županije*, 2011., 47 stranica
- *Josip Juraj Strossmayer, biskup, političar, dobrotvor, kolekcionar: Izložba u povodu 200. godišnjice rođenja i 10. godišnjice utemeljenja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru (2015.)*, 32 stranice

Dani otvorenih vrata Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti:

- *Dani otvorenih vrata Hrvatske akademije: Zavod u Bjelovaru 2006. – 2011.*, 2011., 16 stranica
- *Dani otvorenih vrata Hrvatske akademije: Zavod u Bjelovaru 2006. – 2012.*, 2012., 24 stranice

- *Dani otvorenih vrata Hrvatske akademije: Zavod u Bjelovaru 2013., 2013., 8 stranica*
- *Dani otvorenih vrata Hrvatske akademije: Zavod u Bjelovaru 2014., 2014., 12 stranica*

Tablica 3. Posebna izdanja Zavoda (2011. – 2014.)

Red. broj	Autor i naslov knjige	Br. stranica	Ilustracije		Br. bibliografskih jedinica
			Tablice	Slike	
1.	V. Strugar: <i>Zatvorena vrata budućnosti: rano napuštanje srednjoškolskog obrazovanja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, 2011., 1. knjiga</i>	95	22	-	61
2.	M. Kolar-Dimitrijević: <i>Tragovi vremena u djelima Mate Lovraka, 2012., 2. knjiga</i>	163	-	33	54
3.	H. Petrić, Ž. Holjevac, Ž. Karaula: <i>Povijest Bjelovara: naseljavanje, vojna uprava, slobodni grad, 2013., 3. knjiga</i>	502	24	171	661
4.	I. Pejić: <i>Čitaonice u Grubišnom Polju: kulturni život G. Polja od razvojačenja 1871. do kraja Drugog svjetskog rata 1945., 2014., 4. knjiga</i>	126	-	64	57
5.	D. Habek: <i>Iz povijesti zdravstva Bjelovara, 2015., 5. knjiga</i>	404	36	267	263
	UKUPNO	1.290	82	535	1.096

Zaključak

Nakladničku djelatnost Zavoda (2006. – 2014.) obilježilo je tiskanje časopisa *Radovi*, knjigā u ediciji Posebna izdanja, sažetaka sa skupova, kataloga izložbi i sažetih prikaza rezultata rada Zavoda uz *Dane otvorenih vrata HAZU*. Ta su izdanja tiskana na ukupno 3.742 stranice. Članke su u svim izdanjima objavila 204 autora. Časopis *Radovi* i knjige u *Posebnim izdanjima* opremljeni su prijevodima sažetaka na engleski jezik, što omogućuje komunikaciju sa svijetom. Časopis je potvrdio znanstvenu razinu jer je od 117 objavljenih članaka njih 96 (82%) znanstveno kategorizirano, a među njima je 89,6% znanstvenih i 10,4% stručnih članaka. Prema tome, časopis *Radovi* potvrdio je sva znanstvena obilježja.

Na kraju opisa obilježavanja dviju obljetnica možemo reći i sljedeće. Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru nastojao je skromno i radno, pokazujući život i rad biskupa Strossmayera i njegovu povezanost s Bjelovarom, svjedočiti važnost pojedinih osoba u kulturno-znanstvenom ozračju Hrvatske, ali i potvrditi promicanje ključnih kulturnih i znanstvenih opredjeljenja desetgodišnjim radom Zavoda u Bjelovaru¹. Podršku njegovu radu davali su, i danas daju, njegovi osnivači Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija te mnogobrojni suradnici, koji su razgledali izložbu i slušali izlaganja.

Ta nastojanja u naše doba možda možemo sagledavati i u sljedećim mislima. Suvremeno je doba obilježeno, s jedne strane, nezapamćenim napretkom zahvaljujući razvoju tehnike i tehnologije, znanosti i znanja te globalizacijskim procesima, a s druge se strane upozorava na krizu morala i vrednota, obezvređivanje ljudskoga života (ratovi), nesmiljenu trku za materijalnim bogatstvima te gubljenje identiteta osoba i naroda. I maloljudne zemlje, poput Hrvatske, dijele sudbinu, blagodati i poteškoće tih stanja i procesa. Međutim one, upravo zbog svega toga, imaju još jednu povijesnu zadaću: poznavati vlastite velikane ljudske misli i vizionare i ukazivati na njih – a jedan je od njih i biskup J. J. Strossmayer – te na temelju njihovih povijesnih postignuća graditi svoju budućnost.

¹ Zavod je primio više čestitki u povodu obilježavanja 10. godišnjice rada, a među njima je i čestitka Zavoda za znanstveni rad u Varaždinu u kojoj, između ostaloga, piše: „Dragi prijatelji, mi, Varaždinci, koji smo od početka s vama, pa čak i prije početka, znamo kako je mukotrpno. Ali su zato uspjesi sladi. Uistinu, stvarajući povijest svoga kraja, vi zapravo njemu, na svoj stvaralački način, vraćate sve ono što je on vama podario. Tu privilegiju nemaju svi.“

Autori izlaganja (slijeva): Mladen Medar, akademik Franjo Šanjek, prof. dr. sc. Slobodan Kaštela i prof. dr. sc. Vladimir Strugar